

PLANINSKI VESTNIK

GLASILO „SLOVENSKEGA
PLANINSKEGA DRUŠTVA“

XXIII. LETNIK ————— 1923 ————— ŠTEV. 11

Oris mojega življenja.

Spisal Jakob Aljaž.

(Konec.)

koncu zberem nekaj rožic, pa tudi kopriv, ki so zrastle ob dolgem potu mojega življenja.

I. Moji padci.

Večkrat sem nevarno padel: kot pastir v gozdu, kjer sem se vrh smreke gugal, pa se mi je vrh odlomil; kot dijak l. 1856 pri drsanju, ko sem nezavesten obležal, potem pa šel v šolo (3. razred); ko mi je prvošolcu šel voz s par konji čez trebuh; ko sem četrtošolec doma posnemal „Seiltänzerja“ z balansirjem in padel; ko sta nas po „valetah“ napadla dva postopača v Ljubljani in me je eden na sence udaril, da sem padel; ko sem l. 1878 svojega mladega konja iz Tržiča v Naklo v diru jahal, pa je konj s ceste na njivo skočil, padel, a jaz daleč odletel. Angel varuh mi pravi: „Jaka, dosti imaš, pojdi domov.“ Peklenšček ošabnosti pa: „Ali te ni sram, ko te ljudje na polju gledajo, kako si se prevrnil?“ In jahal sem naprej, drugi dan pa sem mislil, da sem počen. Kaplan Lah v Naklem mi je namreč povedal, da se lahko kila dobi na konju — mene pa je trebuh bolel! Pa sem se v zrcalu pogledal, da — nisem počen! Tega kaplana Laha so pozneje v Bosni roparji ubili. — Padel pa — nisem, ko sem predrzno šel po enem samem ozkem hlodu čez dolg most pri Otočah čez Savo, ko so ga popravljali in so tesarji rekli, da ne pridem, pa sem čez prišel. Napol sem padel, ko sem dvakrat z vlaka skočil, ki je bil že v teku, in sem se enkrat še 70 korakov daleč za njim vlekel in proč tiščal, da nisem pod kolesa prišel. Padel sem zadnja leta trikrat z voza na glavo, pa se nisem ubil. Ko sem v skalah zašel, da nisem mogel ne naprej, ne nazaj, nisem padel, ker me je rcšil neki kmet, kateremu sem dal denarja, da je — molčal!

Pred vojsko sem se peljal s sošolcem Luzarjem v Monakovo, kjer sem si s praktičnimi pripomočki, kakor jih imajo Nemci ogledal, vse znamenitosti; pil sem tudi bavarsko pivo — seveda! — pa me ni vrglo, ker je za moj okus premrzlo . . .

II. Zvonovi.

Ker so bili moj oče ključar na Šmarni gori in so nabirali denar za novi zvon (ton A, 52 $\frac{1}{2}$ centov), sem bil naprošen, da grem v Wiener-Neustadt k zvonarju Hilzer-ju in nesem tja glasovne vilice drugih starih treh zvonov. Novo zvonjenje je bilo A, d, fis, a. Šel sem tja v decembru l. 1883 in sem pri tej priliki še videl ostanke svetovne razstave na Dunaju.

III. V Trst, Benetke, Gorico.

L. 1882 sem šel na razstavo v Trst, sem videl prvokrat električno razsvetljava; električni tok je ubil direktorja. Z dvema župnikoma (Lavrič, Demšar) sem od tam še v Benetke in sem si ogledal vse zanimivosti. Sešel sem se z drugimi rojaki, tudi z avstrijskim konzulom v. Pilat, rešil še dva neznana kaplana, ki nista — nič denarja imela, da bi mogla domov.

L. 1884 sem bil s Foersterjem na cecilijanskem shodu v Gorici. Navzoč je bil nadškof Zorn in Dr. Flap, ki je potem v refektoriju (semenišča) na harmoniju igral, za njim Foerster, in jaz sem pel: „Kje so moje rožice?“ (Ipavic). Seznanil sem se s prefektom, mladim Sedejem (sedaj nadškof), ki se je pridružil drugi dan meni in Foersterju, ko sva šla na Sv. Goro. Pri njegovi maši je Foerster orgljal, jaz pel iz Cecilije. — Ko je pred vojsko prišel Sedej na Brezje, je povabil mene in dekana Novaka, da sva ga šla obiskat v Gorico, kjer je bil slučajno tudi škof tržaški Dr. Karlin; ogledovali smo si nove zavode nadškofove, potem se peljemo v Trst, nato v Pulj.

IV. Starešina „ofceti“.

Leta 1908 sem bil pri jubilejnem slavnostnem sprevedu na Dunaju s 30 Dovškimi dekleti in fanti, tudi jaz v narodni kmetski obleki kot starešina „ofceti“ pri „Zlatorogu“. Nesli smo gamsa (zlatoroga) pozlačenega na visoki deski. Dunajčani v Praterju so meni rekli: „Kaj ne, Vi ste župan Gorenjske?“¹ Fotografii amaterji so me mimogrede Bog ve kolikrat fotografirali.

¹ L. 1912, pri evharističnem kongresu na Dunaju, sem se s Poljakom, župnikom iz Varšave, pogovarjal lepo latinski.

V. V občini.

Za Gorenjsko Dolino imamo že od l. 1892 skupno posojilnico in hranilnico. Župnik Žlogar, notar Kolšek in jaz smo jo ustanovili; vsa leta sem bil njen nadzornik. Med vojsko je dala denar za občinsko električno razsvetljavo v Kranjski Gori in je sploh veliko podarila v dobre namene. Delali smo nesebično, brezplačno, v prid ljudstva.

Prva leta sem bil odbornik v občinskem zboru, pozneje nisem hotel več biti, dasiravno sta me prosili obe stranki: je preveč mučno poslušati lokalne in osebne prepire. Pa je večkrat škoda, da nisem navzoč. — Na željo okr. glavarja sem prevzel vodstvo aprovizacije l. 1917 in polovico 1918; imel sem tudi več goriških beguncev, ki so mi bili jako hvaležni.

VI. Vojskine nevarnosti.

L. 1915 sem bil na Dunaju, da sem prepeljal na Dovje truplo vojaka, ki so mu nogo odrezali in je tam umrl. Spremljevala me je njegova mati in sestra. Prenočili smo pri Luzarju, mojem sošolcu, ki nas je po Dunaju vodil. Vse stroške sem prevzel jaz, mati in hči pa sta mi dali iz hvaležnosti za nove orgle 2000 kron. — Na Dovjem smo tega vojaka slovesno pokopali; ob navzočnosti vojaščine in glavarja sem mu na grobu govoril.

Rešil sem v začetku vojske s svojo izjavo tri tukajšnje može, da niso bili internirani, in sicer dva liberalne stranke in enega socialdemokrata, železničarja, ki je poštenjak.

V sredi vojske je prišel iz Beljaka odbor oficirjev, ki je imel listo sumljivih oseb, in je zahteval od glavarja Župneka v Radovljici, da naj potrdi tudi moje in drugih interniranje (moje menda zaradi Triglava). Glavar se najprej samo ustavlja, zvečer pa spravi oficirje v gostilno k Bastelnu, kjer so igrali česki godci in se je plesalo do jutra. Prijetna zabava in jutranji maček sta spravila oficirje na druge misli; odšli so, — mi pa smo bili prosti. — Dekan Koblar v Kranju je bil pol leta interniran v Zagrebu, zato ker je bil urednik „Gorenjca“, kamor je njegov kaplan pisal nekaj dvoumnih besedi.

Leta 1919 je bila obnova procesa Brencè-ta, posestnika in oštirja na Dovjem, ki je bil ob začetku vojske po nedolžnem v Ljubljani ustreljen. — Na poziv višje dež. sodnije sem pred nekaj leti obširno poročal o Brencetu in pričah, ki niso bile zanesljive, ne verodostojne. Veliko novih prič je bilo zaslišanih in pod predsedstvom Kavčičevim je bil Brencè za nedolžnega spoznan in oproščen. Naredili smo prošnjo na pokrajinskega namestnika Hribarja, da se Brencetovo truplo prepelje na Dovje. Deželna vlada in ljubljansko mesto mu je odredilo

časten sprevod skozi mesto, vojaška godba ga je spremila do kolodvora v Šiški. Pri odprtem grobu na Dovjem, kjer je bilo od blizu in daleč veliko ljudstva zbranega, sem imel jaz spominski govor.

Tam, kjer se večer žari . . .

(Cerkniška Slivnica in Vrh Treh Kraljev.)¹

Dr. Jos. C. Oblak.

ko se ozremo na zapadno stran Ljubljane, kjer se nam na večer žari nebo, pokaže se nam slika, ki je, rekel bi, pravi kontrast one, ki nam jo nudi pogled na sever. In v tem leži največja krasota naše ožje domovine okoli središča bivše, poudarjam, bivše celotne Slovenije; okoli bujne ravnine gore — same gore — in vendar pri vsakem okretu tako raznolične nele po višini nego tudi po svoji obliki in značaju, zunanjem in geološkem. Tam orjaški, masivni, fantastično nazobčani zid s svojimi sivimi in zelenimi vrhovi, tu položni, rekel bi, mehki hrbtovi dolenskih goric s svetlimi božjimi hramovi, in zopet tam, kjer se nam na večer žari nebo, valovito hribovje ravno tako mehkih linij v svojem temnem koloritu: gozdovi in zopet gozdovi z redkimi lisami svetlozelenih trat, ta večni vir lepote in poezije. Tja, proti večeru, se danes najtežje ozrem, s trpkó, nemo bolestjo v srcu . . .

Tu na zapadu je najgloblje grabljivo segla roka našega — zaveznika. Tu je stopil ta naš nazovi — prijatelj in odrešitelj naši — Ljubljani za — vrat. Meja, ki jo je potegnil od Blegoša doli nad Idrijo preko Idrijskega in Cerkniškega Javornika do Snežnika, za Triglavom najveličastnejšega slovenskega vrha, je razmerno najbolj okrutno, krvavo-neusmiljeno delo, ki ga ne občuti prav nihče tako resnično in iskreno kakor srce pravega turista-popotnika . . . Pravega popotnika, menim, ne onega, ki se včasih, morda enkrat na leto turistovsko našemi in se zaleti v — hribe, pa makar na Triglav, ali ki hodi s hruščem in truščem vsako nedeljo na Šmarno goro in zopet na Šmarno goro, „za izpremembo“ tudi še h Katarini: tihega popotnika menim, ki obiskuje po najbolj „neznanih“ krajih — svojo domovino in najde toliko skritih lepot in bajno lepih še nedotaknjenih koticov. Tak se šele zaveda, kaj smo žrtvovali svojemu sosedu-mejašu, ki smo mu morali odstopiti oba naša Javornika, z Goljaki, Čavnom ter Nanos, Vremščico in Snežnik, da ne

¹ Zaslužno je in potrebno je bilo, da g. pisatelj naše turistovske kroge opozarja na mikavnost našega — zdaj žal! — „obmejnega“ jugozahodnega gorovja; naši ljudje ne zahajajo tja in ne pišejo o njem! — Uredn.

govorim o naših kraških „podzemskih čudesih“ . . . Tak se s težko bolestjo ozira v večerno zarjo — tja na ono stran Ljubljanskega barja na temne bregove značilne straže Ljubljane od juga dalje proti zapadu, dokler se ne strne in prehaja ta temna veriga v eno najlepših jugoslovanskih sredogorij, v sinje Polhograjske Dolomite.

V tem predelu leži moja, naša bolešt. Če pregledujem in motrim na karti ali pa s kakega vrha to narekovano nam mejo na zapadu v naši najbližji bližini Ljubljane, ki je postala — poprej središče Slovenije — obmejno mesto napram neprijetnemu sosedu, mi obvisi oko in srce na dveh svetlih točkah, ki sta v pravem in vsakem pomenu besede res svetli: na vrhu Sv. Treh Kraljev nasproti Idrijskemu in na Slivnici nad Cerknico nasproti Cerčniškemu Javorniku.

Bregove obeh Javornikov nam je zasedel naš romanski sosed; vsedel se je prav pod breg, kakor na prag, tik pred našo Hotedrščico, da mu krije hrbet orjaški, obrasli zid Javornikov nad Črnim Vrhom; tam pred Cerknico pa oni temni Javornik s svojimi kraškimi votlinami v čudežni Rakovski dolini, ki je tudi nismo mogli „rešiti“, — ej, od tam bi mogel skrit — brez juriša — pucati na belo prestolico bivše celotne Slovenije . . . Pustil nam pa je tu dvojce točk: Sv. Tri Kralje in Slivnico in jaz se kot lajik, ki nisem strateg, temu čudim in se — veselim, kajti te dve krasni točki sta od nekdanj, še ko smo bili — nesvobodni, toda neokrnjeni v eni državi, vezali mene, ki ne ljubim tistih oficijelnih, razvpitih in recimo — polizanih lepot, razpoložljivih vsakemu pseudoturistu, z neodoljivo silo svoje skrite lepote. Hvala ti, sosed Italijan, da si mi jih, da si nam jih — pustil vsaj meni v resnično uteho, kadar se v svoji bridkosti obračam na večer tja, kjer se žari nebo . . .

Zakaj? Morda zato, ker sta oba vrhova, obe gori izvečine goli in ker nudita oba višja Javornika s svojimi neprodirnimi hostami in kraškimi usedami — v ozadju pa orjaški Nanos na eni, in Snežnik na drugi strani — dovolj varnosti in dosti trdne pozicije za — napad na Ljubljano, na katero je možno pucati preko Slivnice in preko Sv. Treh Kraljev . . . Slivnica? Vrh Sv. Treh Kraljev? Torišče naših topov, opazovališče naše vojske? Kdo ve?

Kdo bi si kdaj mislil, da bodeta kdaj ta dva vrhova, nekdanj ležeča prav v osrčju sredi Slovenske zemlje, skrita in ponižna, kdaj dobila pomen strateških točk ob meji!? Žalostno, žalostnoresnično! Nam prejšnjikom kar neverjetno!

Danes sta šele postala ta dva vrhova, te dve gori znameniti, a jaz se čudim (in — ne čudim!) pri redkosti tistih pravih — popotnikov in resničnih prijateljev prirode, da nista postala že davno slavna med

turisti in neturisti. Saj je Slivnica tista gora, ki kraljuje nad čudežno, mistično Cerknško kotlino s Cerknškim jezerom, o katerem beremo v vsakem šolskem berilu; vkljub temu najdemo tako malo odbranih šolnikov, ki bi svojo mladino tudi (majniški izleti!) napotili pogledat tista vodo bruhajoča temna žrela pod Javornikom in razne požiralnike in „rešeta“ v Cerknški ravni. — Nekaj sem jih opazil v zadnji dobi i v gimnaziji i v ljudski šoli, hvala Bogu!

Da bi pa kdo peljal koga gori na Slivnico, ki kar izziva k obisku, ker straži in obvlada Cerknico in Cerknško prostrano ravan, to sem komaj doživel. Na ljubljanski Krim Ljubljancana še spraviš, na Slivnico skoro nikogar. Premalo je še znana.

In kaj je Krim proti Slivnici! Razlike v višini (Krim 1106 m: Slivnica 1115 m) skoraj ni, toda vse, kar vidiš s Krima, in še vse več vidiš s Slivnice, predvsem pa naravnost impozantno Cerknško ravan z notranjskim Triglavom-Snežnikom, ki se ti tukaj razodeva v vsej svoji mogočnosti in veličastnosti Cerknška ravan se vidi raz vrh Slivnice kakor strnjena z Unško (Planinsko) kotlino (nizko brdovje nad Planino - Rakekom in Cerknico je kakor zabrisano!) kot ena velikanska, dolga in široka kotlina, ogromen obmejni pas pred obmejnimi mistično temnim gorovjem. Vidiš kotlino okoli Loža, Starega Trga, Babnega Polja proti Prezidu in Čabru, kjer se pričinja hrvaški gorski, nam še tako malo znani svet Pregledaš pa tudi oni skriti, malokomu znani svet, ki leži takorekoč pod nogami Slivnice na njeni severni strani okoli Žilič (Št. Vid nad Cerknico), Otav, Sv. Trojice, Ravnika s Sv. Urhom, Blok itd., zreš čez Menešijske senožeti, ob katerih in nad katerimi ležijo bele, snažne in svetle vasice: Begunje, Dobec, Bezuljak, Kožlek, na gozdove po Ljubljanskem vrhu nad Vrhniko, po Trebovniku nad Borovnico, odkoder je tako lep prihod in prehod po gozdovih in senožetih iz Ljubljanske kotline skozi Borovniški „Pekel“ v Cerknško ravan. Kdor se zanje zanima — in kdo bi se danes ne! — naj prebere moje spise o tem v letnikih 1897, 1903, 1904 „Planinskega Vestnika“, v katerih sem opozarjal na to krasoto že davno pred vojno, ko še nikdo ni mogel niti slutiti, kak pomen bo zadobila ta pokrajina: da bo skozi osrčje slovenske zemlje v njenem najčudovitejšem delu kruto zasekana meja! Da bo ob tej meji stala naša Slivnica kot mogočna obmejna straža, da bodo tisti ljubki Sv. Trije Kralji — obmejni čuvarji „naše“ zemlje obenem z Blegošem in s še višje gori stoječim Triglavom! Oba zadnja nista niti več čisto „naša“; pač pa Slivnica in vrh Sv. Treh Kraljev.

Vrnimo se na vrh Slivnice! Bližnjo okolico povečuje kontrast gozdnatega Javorniškega hrbta in pobočja, temnega Snežnikovega podnožja in predgorja ter svetle Cerknške in Unške ravni. Vse pa, kar

vidiš preko tega bližjega okvirja: častitljivo vrhovje okoli svetle glave „snežnikov kranjskih siv'ga poglavarja“, gorostasna falanga, ki nam zakriva drugo boleost tam na severu — to je vedno ista, vedno nova slika bajnokrasne naše očetnjave.

Kako prideš na Slivnico? Brez vsake markacije, naravnost iz trga Cerknice, zaiti ne moreš po golem pobočju, ves čas po senožetih ob pičlem nizkem grmičevju, ves čas na potu imaš odprt razgled. Slabo poldrugo uro. Navzdol kot pravi turist ne boš šel po isti poti, nego boš krenil z najvišje točke proti vzhodu navzdol na Grahovo mimo Sv. Miklavža ali pa bližje Cerknici naravnost doli — nekoliko strmo — na Martinjak, in potem po cesti pod goro nazaj v Cerknico. Rabil boš najmanj polovico manj kakor gori — kajpada!

Samo na jamo pod vrhom, nekaj minut na južni strani, te opozorim, dasi ni nič posebnega tukaj v Predkrasu. Toda že Valvazor piše o njej in o — coprnica, ki plešejo okoli vrha in jame, ki je njihova nevknjižena last.

Vrh Treh Kraljev sem opisal pred leti v Plan. Vestniku (l. 1904). Od tistega časa so postali ti Kralji že prilično — popularni. Včasih so bili bele vrane tisti, ki so se potrudili k njim gori, razen tudi redkih romarjev; zdaj mi pripovedujejo stari znanci tam gori vsako leto, da se vedno kak „škric“, bolj ali manj po „planinsko“ opravljen, znajde tam in strmi nad to skrito krasoto.

Danes sta Slivnica in vrh Treh Kraljev spričo svoje lege ob meji izmed najznamenitejših, pa pa tudi najlepših slovenskih in jugoslovenskih razglednih gor. Čuditi se je le, da Slivnica že davno ni prekosila po obisku vrha Sv. Treh Kraljev, ker je dostop do njenega podnožja (pol ure od postaje Rakek) brezprimerno bližji, neposrednejši, oba vrhova pa dva najkрасnejša pomladanska ali jesenska izleta.

Vsem tistim, ki z menoj ljubijo skrite lepe kraje, kličem: „Le gori! Obrnite enkrat svoj pogled in korak tja, kjer se na večer žari nebo!“
(Pisano v Vratih, „Aljažev Dom“, 1. 9. 1923.)

Iz Celja v jugovzhodne Albanske Alpe.

Dr. Milko Hrašovec.

(Dalje.)

vasi sami sem videl zelo zanimiv prizor: Macedonsko svatbo. Nekega popoldne zaslišimo naenkrat rezke poke vojaških pušk, ki so v gorskih stenah stotero odmevali. Razposlane straže so kmalu privedle krivce. Kdo je bil? Ženin — srbski vojak na dopustu

in še Solunac po vrhu — ki je na ta način vabil svate in naznanil, da se drugi dan vrši svatba. — Ko mi je stvar razložil, sem ga izpustil, posebno, ker so mi tudi kmet (župan), učitelj in pop, sami iskreni naši prijatelji, potrdili resničnost njegovih navedb.

Prebivalstvo v mejnih pokrajinah je namreč razoroženo. Razen policije smejo v vsaki občini s privoljenjem oblasti imeti orožje le prav zanesljive osebe. Seveda je poskritega po hišah in soteskah toliko orožja, da so v slučaju upora v malo urah vsi možje dobro oboroženi.

Ves popoldan je razbijala po vasi godba: velik boben in neke vrste flavta; te instrumente sta igrala vaški kovač in njegov pomočnik, pristna albanska tipa, zagorela ko zamorca, s pristnimi arnavtskimi čepicami na glavah.

Melodija je vedno ista!

V hiši ženina so se zbirali svatje, gostili pa se s črno kavo, rakijo n neke vrste sirom. Drugo jutro navsezgodaj nas je zopet zbudila godba. Sprevod z gosti, svati, ženinom in pričami je odhajal na nevestin dom. Kljub revščini v tej vasi je bilo videti več prekrasnih narodnih noš. Posebno ženin, v pristni macedonski narodni noši, mi je izredno ugajal. V sprevodu so vedli krasnega belca, na katerem bi naj prihajala popoldne nevesta na dom ženina in v cerkev. Veličastna pokrajina gorskih velikanov, ostri in jasni sveži zrak, mili in proseči glas zvončka v pravoslavni cerkvi ter pester sprevod svatov se mi je neizbrisno vtisnil v spomin.

Kmalu po poldnevu se je sprevod vrnil. Nevesta, oblečena v narodno nošo, zakrita z gostim, rdečim pajčolanom, ki jo je pokrival do pasu, z venčkom na glavi, je prihajala na belcu v veličastnem sprevodu staršev, starejšin in svatov. Za njo so vodili njeno doto: malega konja z umetniško izrezano škrinjo, konje, osle, goveda, ovce, koze in svinje, ki jih je pripeljala na novi dom kot doto.

Pri cerkvi se je sprevod ustavil. Nevesto, še vedno zakrito, so spravili s konja v cerkev. Obred je zelo dolg — trajal je gotovo več ko uro. Ves ta čas je v zaduhli cerkvi morala ostati nevesta zakrita. Parkrat je sirota skoro omedlela, tovarišice so jo močile z vodo in jo podpirale z leve in desne, da se ni zgrudila.

Po končanem obredu, pri katerem je bil pop bogato nagrajen s srebrom in zlatom, so nevesto spravili zastrto zopet na konja ter jo odvedli na novi dom. Šele tam se sirota reši teh peklenskih muk: razkrijejo jo, da svojemu možu pokaže svoje pravo lice. Nato se prične pojedina, ki traja do ranega jutra in se drugi dan nadaljuje na domu neveste. —

Prebivalstvo sem kmalu spoznal. — Razen 5 turških hiš je vas čisto pravoslavna. Kmet — načelnik občine — je kremenit, bistroumen dečko. Pravil mi je, kako so gospodarili v vasi Bolgari za časa okupacije in kako neusmiljeno so ljudem jemali vse — brez ozira na levo in desno. Posebno živino so skoraj vso pobili in snedli. Vaščani živijo še sedaj v družinah. Več rodbin biva pod isto streho pri skupni hrani ter skupno obdeluje zemljo, ki je last cele družine. Prepričan sem, da družinski poglavar, proti njegovim ukrepom ni ugovora. Vsi se jim podvržejo. Ako bi eden ali drugi oporekal, mora iz hiše, kamor mu drago.

Kmeta sem v njegovi hiši večkrat obiskal. Skrita je v velikanskih poljih koruze. Ko vstopiš, prideš najprej v prostorno kuhinjo, kjer plapolajo vedno ogenj. Okrog njega sede ženske in moški, tam pijejo kavo. Boljše goste vodi gospodar po lesenih stopnicah v predsobo. Tam je velika skrinja, ki služi kot shramba žita za celo družino. Na skrinji so razprostrte krasne vezenine in preproge, kamor po turškem načinu posedemo. Iz predsobe vodijo vrata v posamezne sobe, bivališča poedinih rodbin iste družine.

Postelj prebivalstvo tu ne pozna. — Prenočujejo na slami, ki je spletena v dolge preproge; te se zjutraj zvijejo tako, da je soba podnevi skoraj prazna. Žive zelo skromno; edini luksuz je kava in fin duhan, s katerim prav gostoljubno povsod postrežejo. Poljske pridelke porabijo doma, živino prodajajo. Le kakega jarca (ovco) tuintam zakoljejo. Kupujejo največ le kavo, sladkor, sol, petrolej in nekatere predmete za hišno rabo. Obleke in perilo vezejo žene iz domače robe. — Vaški pop je pravi srbski tip z dolgo brado, učitelj mlad, inteligenen dečko, njegova žena, Macedonka, vedno v narodni noši, ki po pestrosti vse druge v vasi prekaša.

Služba in življenje teče enakomerno naprej. Težko čakam vsak dan naših ljudi, ki prinašajo hrano in novice. Moj oddelek vzdržuje zvezo med mejno graničarsko postajo in našo četo ter skrbi za mir in red v okoliški pokrajini. Vsak dan zjutraj odhajajo patrolje 3—4 mož na vse kraje — in se vračajo do 10—11. ure. — Drugega dela ni!

Jaz sem nameraval posetiti celo vrsto gorskih velikanov. S turistiko sem hotel združiti lov; kajti po zelo obsežnih gozdovih pod robovi gorskih velikanov je polno divjačine: jeleni, divje koze, divje svinje, medvedi, volkovi, srne, vse je zastopano. Pogovoril sem se z domačini, ki bi mi naj bili pri tem vodniki, ter izbral vojake za spremstvo.

Žal, da so dogodki drugi del teh načrtov preprečili. Prvi del pa sem vendar vsaj deloma izvršil.

Bleda luna se ravno umika prvi medli dnevni svetlobi, ko korakam s tremi možmi iz naše trdnjave v smeri proti obmejni karauli. Iz vasi

se po gorski stezi, ki vodi v Elbasan, spuščamo strmo v globoko in divjo sotesko. Od vseh strani bobnijo v razjedenih strugah divji gorski potoki, ki jih moramo deloma prekorakati ali pa skakati s skale na skalo. Na drugi strani soteske lezemo počasi navzgor. Svet je divji in pust, velikanske skale zapirajo pot. Le redki hrasti in tuintam šop trave tvorijo vso vegetacijo. Po polurni hoji pridemo ob gorskem potoku v lepo hrastovo šumo. Pot sledi vodi, ki izvira tik ob Albanski meji pod vrhovi gora. Kmalu pridemo zopet v divjo sotesko, kamor padajo z vseh strani navpične gorske stene. Mogočen divji potok šumi in grmi po skalovju, tako da drug drugega ne moremo slišati. Tu je določeno mesto za sestanek naših patrolj. Vsak se poskrije, kar najbolj more in in čaka. Cela ura nestrpnega pričakovanja mine; čas, v katerem bi morala mejna straža prinesiti poročilo mejne črte, je že davno minil. Ker mora človek računati s tem, da se je izvršil ponoči napad na mejno postojanko, sklenem iti naprej, da razbistrim položaj. Previdno plezamo dalje ter se vzpenjamo vedno višje. Prišedši iz soteske, opazim, da smo prilezli že zelo visoko. Na levi roki se odpira prekrasen hrastov pragozd, ki raste kakor oaza na hrbtu gorskega velikana. Albanske gore so večinoma gole in imajo le na nekaterih mestih obširne gozdove, ki jih je tudi iz daljave dobro opaziti kot črne pege.

Zrak je navadno čist; s prostim očesom natančno razločujem gorsko formacijo prav do vrha. Čudno, iz bližine ta vrh — žal neznanega imena — visok čez 2300 m, ni tako divji kakor iz daljave. Še daleč nad gozdom raste visoka sočna trava; kako dobro bi teknila mnogoštevilnim ovcam in kozam naše vasi! Pa sem si nihče ne upa. Albanski roparji bi kmalu tako čredo iztahnili, pastirje pomorili ter živali odgnali, preden pride pomoč. Albanska meja mora biti tik pred nami, ker se odpira obsežen, lep razgled v Albansko pokrajino.

V gosti travi pred nami zapazimo postavo, ki se giblje. Kmalu z veseljem ugotovimo, da so naši graničarji. — Novice hitro izmenjamo, nakar izpijem pri poveljniku karaule topel čaj. Že tri mesece čepi v tej trdnjavici dan in noč v smrtni nevarnosti; 10 let je v vojaški službi — doma ima ženo in otroke! In vendar ne godrnja! — Po napornem maršu sem točno ob 12. uri došel v svojo postojanko ter o dogodkih obvestil spodnje položaje.

Drugi dan dopoldne me je „komora“ prijetno iznenadila. Po enomesečni odstotnosti od doma sem prejel prva poročila iz ožjih domačih krajev, ki sem jih hlastno požiral.

Prilike na našem položaju se dnevno menjajo. Po 10 dnevih prebivanja v prelepi gorski pokrajini dobim depešo, da premeni naša četa svoje bivališče. Pri odhodu in slovesu nisem slutil, da bo prijazna va-

sica že malo dni po mojem odhodu središče najsrdečjših bojov z arnavtskimi tolpmami ter kraj nečloveških krutosti teh tolp nad krščanskim prebivalstvom.

Po že opisani poti sem se vrnil v Velešte in odtam po vznožju mejnih gor v neki kostanjev gaj blizu Ohridskega jezera, kjer se je četa v šotorih utaborila.

Prvo noč sem truden od naporne poti pod zvezdnatim nebom na kupu sena prav sladko spal. V šotorih, ki smo jih postavili, so nam dnevi tekli prav prijetno. Če je le bila prilika, smo se šli v jezero kopat. Voda je imenitna in čista ko kristal. Obrežno prebivalstvo rabi to vodo za pitje in kuho. Naši vojaki so vode ravno tako veseli ko mi; prav blagoslov je za zdravje v tej neznosni vročini. Zanimivo je opazovati črne bivole, ko se kopajo. Žival gre zelo rada v vodo in tam po cele ure čepi in plava. Iz vode je videti samo del glave z gobcem. Krog bivolov je polno rac in gosi, v bližnji daljavi pa divjih rac cele jate. Zde se mi ko male črne barčice, ki plavajo po vodi. Nad nami krožijo beli galebi.

Marsikatero uro sem tako presanjal ob obrežju Ohridskega jezera. Žal, lepe ure trajajo vedno prekratko. Upanje, da se tu odpočijemo od prestanih gorskih štrapacov, je kmalu splavalo po vodi. Napadi Arnavtov na naše postojanke ob Skadrskem jezeru so napotili komando, da tudi v našem odseku izpopolnimo potrebne naprave za obrambo. Kod vodni oficir dobim povelje, da utrdim s svojim oddelkom del fronte med dvema karaulama, ki teče po in pod vrhovi Alp v najbolj divji gorski pokrajini. Delo smo razdelili ter z obeh strani pričeli tako, da se v sredini snidemo. Ko sem se spuščal po sočnem gorskem travniku k obmejni karauli, bi bil za las prišel v arnavtsko ujetništvo. Ker vodnika in kart nismo imeli, smo se morali le po kompasu in označeni nam smeri ravnati. V daljavi smo zagledali kup kamenja, na katerem sem razločil človeško postavo. Misleč, da so naši, smo se točki precej nepremišljeno približevali. A baš v zadnjem hipu smo spoznali, da stojimo tik pred albansko trdnjavo, naša karaula pa je v levi smeri skrita v nekem gozdiču. Tja smo tudi čez pol ure došli ter izvedeli podrobnosti o kritični situaciji, v kateri smo se nahajali.

Pod vodstvom vodnikov, ki so kazali smer meje, so dela hitro napredovala. Kamenja je povsod obilo in Srbi, posebno pa par Črnogorcev, ki sem jih imel v četi, so pravi mojstri v zidanju obrambnih kamenih naprav. V malo urah so bile važne prehodne točke izpremenjene v varne in težko dostopne trdnjave.

Po končanem delu in potrebnih varnostnih odredbah nas je prejel lep gozd pod gostoljubno streho. Hrast in bukev, prav gosto zarasla,

sta tvorila proti žgočemu solncu prijetno streho in zavetišče. Še bolj pa smo bili veseli drugih dobrot, ki nam jih je ta gozd nudil: malin in jagod. Tega božjega sadu je bilo nezmerno.

Po poštemem odmoru sem se moral vrniti v taborišče. Iz gozda smo prišli na divje skalovje mejnih gora. Tu se je odprl diven in obsežen pregled v kršno Albanijo. Globoke, zelene in dobro obdelane doline, velike bele vasi, večinoma pa divje gorovje in skalovje v najgrotesknejših formah. Gorski grebeni se vrste drug za drugim, dokler zadnji ne izginejo v megli. Tam je morje — naš Jadran, ki ga od tu le slutimo, pa ne vidimo. Graničarji trde, da se s posameznih vrhov po nevihtah in ob čistem zraku dobro razločuje gladka morska površina. Meja, ki je po naših četah zasedena, gre na grebenu vrhov. Potov ni, le telefon, ki veže obmejne straže, nam kaže smer, po kateri hodimo. Ta telefon je za straže ogromnega pomena in je že v mnogih slučajih rešil cele posadke pogina.

Gorindol po neusmiljeno ostrih skalah gre naša pot. Na vrhu „Tri Šiljke“, kjer karaula graničarjev še ni zgrajena, najdemo eksponirano stražo. Kar pod vrhom čepe v šotorih ter prenašajo vse dobre in slabe strani gorskega podnebja. Do studenca je skoraj eno uro hoda, hrano dobivajo le po dvakrat na teden, ker si jo sami kupujejo. Dnevna hrana je fižol in konzerve — sveže meso le redko prihaja. Služba je naporna — podnevi patroliranje, ponoči straža. V vednih nevarnostih je treba železnih živcev in junaškega srca, da ne omagajo. Plače imajo graničarji dobre — posebno pa izvrsten albanski duhan, ki ga dobivajo po skrivnih potih in svojih zaupnikih iz — Albanije.

Na povratku najdemo pod sočnim pašnikom dober studenček, ki ga hlastno srebamo. Zvečer — bil je že mrak — sem se vrnil truden in zbit v taborišče.

Življenje v našem taborišču se je kmalu izpremenilo. Vsled resnih poročil smo dobili v bližino ojačenja po mitraljezah. Veseli smo ga bili tem bolj, ker se je enoličnost življenja malo poživila. Poveljnik je bil mlad simpatičen Bosanec iz Sarajeva. Veseli smo ga bili tudi radi precej obširne vsebine njegovega nahrbtnika, ki je bil do vrha poln redkih stvari.

V gaju pravih kostanjevih dreves, ki jih v tako velikem številu redko vidiš, prav na turškem pokopališču, stoji naše taborišče, z lepim razgledom na Ohridsko jezero, do katerega je 15 minut hoda. Naš šotor je razpet med dvema prastarima kostanjema; tam smo mislili, da smo pred vsako nevihto varni. Pa pridvela je nekega popoldne nevihta z neznansko silo. V desetih minutah je bilo taborišče preplavljeno. Strela

je treščila tik našega šotora v kostanj ter ga razklala od vrha do tal. Žrtev strele je bil razen drevesa droben vrabček, ki smo ga mrtvega našli na tleh.

Čudna so turška pokopališča, na katerih taborimo. Kamenje v oblikah, ki si jih ne vemo razlagati, leži na vsakem izmed njih. Menda je vera muslimanska tudi taka, da se daje za mrtve hrana; kajti opetovano opazimo na grobovih vrče, ki so do vrha napolnjeni. Drugače se za groblje nihče ne briga; v nekaj letih izgine brez sledu v kaki njivi ali pašniku. Pokopališč je polno, srečavamo jih na vsak korak in pričajo nam, da živimo med divjimi in krvoločnimi prebivalci. — V celi Macedoniji sem opazil po deželi v ravninah in po cestah le eno vrsto vozov. Zelo primitivno so napravljene. Na debelih kolesih je podstavek, na njem pa štrle okrog in okrog debeli drogovi. Naprežene so večinoma črne bivolove krave, ki potrpežljivo, pa vztrajno vlečejo svoj tovor.

Obdelovanje zemlje je primitivno. Domačini zemlje sploh ne gnoje, tudi je ne orjejo. Samo z lesenim rilcem, ki je pritrjen na drogu, v katerem je vprežena živina, prerijejo zemljo 2—3 prste globoko ter jo na to posejejo. In vendar, kako bujno vse uspeva! Rodovitnost zemlje je velikanska: žitnih polj in koruze pri nas takih ni videti.

Ves ostali promet in prevoz se vrši na konjih, mezgih in oslih. Po neprestopnih gorah, ob prepadih, po strminah, povsod ta macedonska žival varno nese svoj tovor. Obtovorijo živali preko mere; kar neverjetno težo prenašajo oslički: z blagom težko naložen, nosi še gospodarja. Peš je videti sploh malo ljudi. — Vse jaše — še turške žene, zamrežene do oči, jašejo — seve z moškim spremstvom.

Turki dobro vedo, da žensk samih ni nikamor puščati...

V času, o katerem pripovedujem, so pričele zoreti po okolici lubenice (melone). Cela polja, da jih komaj pregledaš, so polna tega sadu. Na trgih se jih gmadijo kar gore, in mlado in staro z največjim tekom uživa ta božji dar. Gledal sem nekega macedonskega orožnika in svojim očem nisem verjel: v kakih 2 urah je pojedel pet lubenic — debelih ko otročja glava — češ, da to itak ni preveč in da bi še, pa „nema više para“. — Nam so zdravniki strogo prepovedali zauživanje tega sadu, ker širi malarijo.

Razen obilice orehov, grozdja in črnih robid ni videti v dolini sadja.

V taborišču so dnevi brzo tekli — tembolj počasno pa je lezla ura ponoči. Železnih živcev je bilo treba. Najmanj mesec dni smo bili v stalni pripravnosti. Večinoma je bila ta pripravnost stroga: vse spi, popolnoma pripravljeno, nemirno spanje v pričakovanju arnavtskega napada.

Straže so pomnožene, strojnice v bojni razporedbi. Sovražnik je zavraten, računa s človeško utrujenostjo in napada navadno tik pred jutranjo zoro ali v prvih večernih urah.

Bleda luna, ki plava po brezoblačnem nebu, zvesto sveti celi pokrajini. Popolen mir vlada; le rezek glas turškega psa moti mir. Iz daljave in večjih posadk je opazati ognjene signale gorskim stražam. Do 12. ure ponoči navadno pri brleči, skrbno zastrti lučici tiho kvartamo v šotoru — svetloba in govor sta radi nevarnosti strogo prepovedana — nato posedamo v mesečini v nemem občudovanju narave in premišljevanju situacije.

Nekega večera ob 12. uri ponoči javi telefon, da se Arnavti, po številu 500 mož, pripravljajo, da še tekom te noči napadejo mejno gorsko karaulo, ki je silne važnosti za odsek. Zapoved se glasi, da odrineta takoj dva voda čet ter 1 vod mitraljez na dotično mesto. Ker smo vsi pripravljeni, je v 10 minutah moštvo zbrano in mezgi natovorjeni. Srce bije glasneje, stisnemo si roke in hajdi v gluho noč. — Poti ne zna prav nihče — le smer so nam označili in gorske vrhe, po katerih se moramo ravnati. Težka pot je bila in še danes pomnim sleherni korak. Ob 1. uri zjutraj je zašla luna in potem so le nebeške zvezdice glenas vojaške romarje. Po ogromnem gorskem hrbtu smo srečno preplezali ter se pričeli spuščati v dolino v kateri je drvel divji potok. Ob potoku, po kozjih stopinjah, se vzpenjamo višje. Videti ni niti pet korakov pred sebe. V neznani soteski nas pozdravi peklenski vrišč: zdi se mi, da smo obkoljeni od vseh strani in da Arnavti z divjim tuljenjem „Alah“ drve proti nam. Srce za trenutek zastane: vendar naprej! Ko se dvignemo v bojni pripravljenosti iz soteske, spoznamo, da smo se motili. V veliko vas Višnjico prihajamo, kjer so nam neštevilni velikanski psi poslali nasproti ta pozdrav, ki je v nepristopnih skalah v soteskah stotero in tisočero odmeval. Ko prekoračimo vas, zapustimo potok ter se vzpenjamo po strmem, skalnatem pobočju. V daljavi zagledamo velik ogenj — z ozirom na javljen napad treba previdnosti. Razposlane straže kmalu rešijo uganko — divji pastir čuva velika koruzna polja — zadnja, ki smo jih videli, — da jih ne obiščejo nepoklicani prijatelji medvedi in divje svinje.

Oprezno plezamo dalje ter pridemo po 3½-urni hoji do zadnje gorske vasice — Gornje Belice. — Čudo, čisto krščanska vas, tik pod albansko mejo! Prebivalstvo je zaprto v svojih skalnatih gradovih, nihče si ne upa odpreti. Po kratkem počitku nadaljujemo pot.

Pokrajina postaja divja; tudi daniti se je pričelo. Iz vseh strani bobne vodopadi in potoki ter drve po prepadih v raztrganih strugah v dolino.

Na levi zagledam vršac, dosedaj nepoznanih groteskni oblik. Vrh je tak ko viseč nos; ko ga gledaš, si misliš, da mora vsak čas pasti na te. Vegetacija je minila in po skalnem produ se v serpentinah vijemo v skalni strugi snežnega hudournika. Ljudje in živali težko sopejo — vse je izmučeno — saj ni nihče spal že celih 24 ur. Za ostrim ovinkom se gore razmaknejo in videti je, da prihajamo do nekega visokega sedla. Zdaniilo se je med tem že popolnoma — in kraj namembe mora biti blizu. Ravno se razvrščamo v bojno črto, ko zagledamo našega graničarja, poslanega nam iz mejne trdnjave, ki je o naši pomoči obveščena. Čakali so napadalcev in nas — prvih ni bilo, nas pa prisrčno pozdravljajo.

Točno ob 6. uri 30 min. sem stopil v karaulo, kjer sem telefonsko javil poveljstvu polka naš prihod in situacijo. Zasedli smo takoj že izkopane strelske jarke, postavili strojnice in straže in raztovorili živali. Drugo moštvo pa je poglelo po mehki travi v toplo jutranje solnce, 2000 m nad morjem, k zasluženemu počitku.

Karaula me je imela s presledki skoraj 14 dni pod svojo streho. Na skalnatem podstavku drevesna bruna, špranje zamašene z zemljo in mahom, v karauli ležišče za 4 ljudi, mizica s telefonom in peč, da, peč, majhna železna peč, takozvana furuna ali po naše kašperl, veren naš drug in prijatelj, ki nas je grel, ko je ledena burja pihala in bril veter, da je bilo joj!

Prekrasen razgled se odpira na vse strani. Na levi in desni v neposredni bližini cela vrsta razbitih skalnatih gorskih velikanov obmejnih Albanskih Alp. Neznane, nevidne oblike, ki jih ni mogoče popisati. Barve gora in skal popolnoma druge ko pri nas. Pred nami odprta obširna Albanija; hribi, doline, reke, vasi, kdo jih pozna, kdo jim ve imena?

V levo v Albaniji gledam visoko goro, ki je svetlorjava, skoraj rdeča. Videl sem jo tudi pri poznejšem pohodu v Albanijo; sedaj si še ne morem nje čudne barve razložiti. V ozadju obširno Ohridsko polje, Peristeri in gorski velikani grškega Epira.

Nepopisna, nepozabna slika!

Zrak čist ko kristal in zdrav, da se širijo prsi, ki so vdihavale dosedaj toplo dolinsko sapo. V bližini pod skalo imeniten studenec. Hrana prihaja redno vsak dan, konji jo nosijo 5 ur daleč iz doline. Moštvo si je po strelskih jarkih napravilo ležišča. Da bi vreme ostalo mirno, bi bilo čisto prijetno.

Prva noč, ki je prešla v nemirnem pričakovanju, je minila. Drugi dan zjutraj je ves tabor zbran okrog novinca, ki ga vsi zmerjajo. Stal je ponoči na straži v rovu, ko zasliši, da nekdo z nasprotne strani prihaja. Kmalu se prihaže senca — junak že hoče alarmirati ves rov, ko

vidi, da je velika — divja svinja, ki išče hrane. Z lahkoto bi imeli okusno pečenko za ves teden! Stražar pa je zvesto slušal izdano povelje.

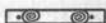
Čez nekaj dni je nastopilo deževno vreme. Dež je lil curkoma in leden veter je bril čez vrhove, kjer smo stali. Mokri in premraženi do kosti so junaki vztrajali. Seveda sem se bal, da mi v kratkem vsi popadajo: komanda je morala odrediti, da se moštvo vsakih 10 dni menja. Ko je prišel drug oddelek, se je naš vrnil v dolino. — Tabor se je bil v teh dneh spremenil v bolnico. Malaria je začela strahovito razsajati. Od poveljnika do zadnjega moža je vse bolehalo: v vsakem šotoru upadli, od vročine razvneti obrazi, stokanje in vzdihovanje! Pomoči pa ni, saj je prva prava bolnica nekaj dni hoda oddaljena. Vsak si pomaga, kakor ve in zna: služba se vkljub temu vrši.

Dogodki na fronti so se med tem hitro menjavali. Po albanskem sunku proti Debru, kjer je premoči in nočnemu napadu uspelo, da so naše čete predrli, se je pričela energična protiakcija.

General Smiljanić je prevzel poveljstvo in kmalu smo čutili njegovo energično roko. Zbral je ojačenja, posebno topništvo in potem se je pričel ples, ki je trajal malo dni, pa nasprotnike je poučil, da se ne smejo šaliti. Od Debra do grške meje so pričeli nekega jutra topovi svojo pesem. Artilerijskemu ognju so sledili pohodi pehote, ki so povsod uspeli. Na mnogih mestih smo udrli globoko v Albanijo; večinoma se je sovražnik že v topovskem ognju umaknil in pehota ni imela težkega dela.

Službeno sem bil ravno v Ohridu, ko mi je javil polk, da prične to noč naša četa operirati. V 3 urah sem prihajal do taborišča nazaj, ki sem je našel že prazno. Odriniti sem moral z 1 možem ponoči v gore ter sem ob 1 uri zjutraj dospel v mejno trdnjavo. Naši so bili že v Albaniji in so taborili v gosti šumi pod sedlom.

(Konec prih.)

O imenoslovju v Bohinju.¹

Ivan Kogovšek.

Zemljevid Julijskih Alp, delo g. Alojzija Knafelca, je izšel v drugi, popravljeni izdaji. Za ture v Julijskih Alpah, zlasti v Triglavskem gorovju, si ne moremo želeti bolj praktičnega in preglednega zemljevida. Sestavljen je z velikim trudom in čudovito marljivostjo.

¹ Nekaj opazk k Al. Knafelčevemu zemljevidu „Julijske Alpe“.

Ker pa en sam človek ne more v vseh podrobnostih obvladati ogromnega materiala, bodi mi v prid prihodnje izdaje dovoljeno, da opozorim na nekatere nedostatke, ki se nanašajo večinoma na Bohinj in se tičejo zlasti krajevnih imen; pri teh mi je merodajna edinole izreka domačinov Bohinjcev, ki mi je dobro znana.

Pričenjam pri Črni Prsti, nato grem okoli Bohinja proti Triglavu. — Kos grebena med Črno Prstjo in Črtom se imenuje Jež; zobčasto je nesečan kakor žaga. — Raskovec bo pravilnejše pisati Razkavec (od razkav). — Pod Rodico nad Bohinjskim jezerom sta dve imeni, ki nista na nobenem zemljevidu prav pisani, namreč Storeč vrh in planina Ravna. V Bohinju govore: ravan, gen. ravani (ravnina). Beseda je ženskega spola; prvi a se izgovarja zamolklo skoraj ko o, drugi pa polglasno, da se sliši: röv'n. Tako izgovarjajo v Bohinju tudi Sovica, mesto Savica. Isto je pri besedi Storeč mesto Stareč. Starèča ravan je Staretova ravan ali Staretova planina (po nekdanjem lastniku). Odtod je dobil tudi ime bližnji gorski vrh. Pravilno je torej Stareč vrh in Stareča ravan. Istotako je pisati Konjska ravan (ne: raven) pod Voglom. — Velikemu Bogatinu pravijo v Bohinju Muhavček (ne Mahavšček). Jezero pod Krnom se imenuje Jezero v Dupli, prav tako planina v Dupli. — Kakor je „Pl. V.“ že v 9. številki t. l. omenjal, je pravilno ime Kol (ne Kal). Pod tem vrhom in med planino na Kraju je planina pod Kolom, a zdaj opuščena vsled pomanjkanja vode. Prelaz med Lanževico (Bohinjci pravijo Vàmpršca) se imenuje Komna (kakor cela planota) in naj bi se to ime tudi vpisalo. Višina je 1880 m. — Nasproti Kanjavcu, vzhodno tik nad sedlom Hribarice, je Vrh Hribaric (2464 m). — Nad planino Lazom, južno od Debelega vrha je Grèda, ne Kreda, kakor se bere po vseh zemljevidih. — Planina severozahodno nad Krstenico se imenuje Jezêrca (gen. Jezerce, fem.) in ne Jezerce. Na nji je majhno, zamočvirjeno jezerce. V grebenu vzhodno nad Jezerco naj bi se vpisala dva znana vrhova, kjer rastejo najlepše planike; to sta: južni takoj nad Krstenico se imenuje Krsteniški Stog (1876 m) in severni Jezerski Stog (2040 m). — Pod Velim Poljem, kjer je zaznamovan spodnji studenec, je planina Malo Polje. — Prehod iz planine Ovčarija k Sedmerim jezerom se zove Štapice. — Planina zahodno od kočice pri Triglavskih jezerih se imenuje pravilno Lopučnica.²

Pojdimo sedaj z gorovja v Bohinj sam! Sklep Bohinjske doline konci jezera se po vseh zemljevidih imenuje Ukanca. Bohinjci popolnoma jasno govore: „Grem v Ukanec“, „prihajam iz Ukanca“. Pravilno

² Lopučica pomeni v Bohinju močila, kal, kjer se napaja živina. Pleteršnik ima le moški obliki lopòc in lopùc v istem pomenu.

torej: Ukanec — Ukanca, masc. — Popolnoma napačna pisava je Stare Fužine, ko vendar domačini čisto razločno govore Stara Fužina. Tako n. pr.: „Grem k Stari Fužini“, „sem bil pri Stari Fužini“ i. t. d. — Nad Srednjo vasjo je strm hrib z rovti, ki ga piše naš zemljevid Ši. In res bi bilo v fonetični pisavi to prav. Pisati pa se mora v naši pisavi pravilno Suši. (U je polglasen, s se asimilira š-u. Pri izgovarjavi se razločno čujeta dva š drug za drugim). Na Sušeh se pravi zato, ker je kraj obrnjen vedno proti solncu in je ob veliki vročini res vse izsušeno. — V sredi med Češnjico, Senožeti (nom. pravilno Senožeta) in Bohinjsko Bistrico, vstric Rūdnice bi bilo vpisati vrh Ščavnica (856 m), ki ima tudi na malokaterem zemljevidu pravilno ime. — Med Češnjico in Koprivnikom bi bilo treba zaznamovati vasi Zgornje Podjelje in Spodnje Podjelje ter cesto, ki vodi iz Jereke skozi Spodnje Podjelje v Planino Zajamniki. — Nad Koprivnikom so zaznamovane tri planine brez imen: desna je Spodnji Gorëljek, leva Jëlje, zgornja pa Zgornji Goreljek. — Z Rudnega Polja vodi steza na Konjščico tudi v jugozahodni smeri okrog vrhov in potem navzgor proti Konjščici. — Planina med Gorjušami in Bohinjsko Belo se imenuje Jama, ne Jame. — Mimogrede naj omenim, da se primorska vas pod Črno Prstjo imenuje Stržišča (plur. tantum), ne Stržišče. (Opomba uredništva: Za navedene kraje je pisatelj narisal točen zemljevid; zaradi stroškov ga žal, ne moremo objaviti.)

Čez hrib in dol.

12. Leta 1922. sem napravil te-le tri ture:

a) Sredi julija sem iz Tržiča za Storžcem sam samcat potoval preko Loma in Javornika na Jezersko (hotel Kasino). Drugo jutro sem se mimo Češke koč, Spodnjih in Gornjih Ravni povzpel na Mlinarsko sedlo in na Grintavec. Prenočivši v Cojzovi koči, sem tretji dan plezal po novo markirani, malo uporabljani, ne kaj zanimivi pot čez Greben in Veliki Zvoh na Krvavec. Odtod sem preko Kriške planine in Sv. Ambroža korakal v Cerklje in po prašnih cestah domev. — Za Grebenom sem po neznatnem snežišču zdrknil nekaj metrov navzdol do kamenitega mela, da sem s strgal hlače in opraskal roke. Zapomnil sem si pravilo: Po gorah nikar ne hodi sam!

b) Koncem julija sem se v večji družbi z Bohinjske Bistrice in Srednje vasi po zelo zložni poti dvignil na teme našega očaka Triglava. S Kredarice smo po sicer dolgi, toda ne utrudljivi poti obiskali zanimiva Triglavska jezera in prenočili v prijazni koči poleg 6. jezera. Mimo slikovitega Črnega (7.) jezera smo prihodaje jutro po lepi, dobro zavarovani, nič nevarni stezi preprečkali Komarčo ter se divili Savici in Bohinjskemu jezeru.

c) Koncem avgusta smo trije prijatelji vrh Golice krenili po grebenih. Po redko markiranih, oz. splch ne zaznamovanih stezah smo dospeli do Kepe, odkoder smo pohiteli na Dovje k gostoljubnemu patriarhu slovenskih turistov. Skozi Vrata smo jo mahnili na sedlo Luknja. Dva Vranglovca sta nas ustavila in nista odnehala, dokler

jima nismo pokazali pismenega dovoljenja njih poveljništva. Spremila sta nas do vrha in nam dala navodila, kako se izognemo laškim stražnikom. Po strmih bregovih smo se spuščali v Trento. Laški financarji so nas gledali od daleč, rekli pa niso nič. Da nismo imeli brašna s seboj, bi bili v Trenti pomrli od lakote: niti pri „Zlatorogu“ nismo dobili ničesar razen vina. Ogleдали smo si izvir Soče in po zložni poti dosegli Vršič. Laška straža nas ni nadlegovala, ker so stražniki zapustili svoj stan in v Erjavčevi koči skupno z Vranglovci stregli želodec. Tik ob Mojstrovki smo splezali v zadnji konec romantične Planice. Mimo izvira Nadiže (Savice) smo hiteli v Rateče in v Kranjsko Goro.

„Lep je božji svet. gora mu je cvet!“

Dr. Ivan Knific.

13. Moji izleti in ture v letu 1922.

Na Silvestrov večer iz Maribora k Mariborski koči in na novega leta dan skozi krasne zimske pokrajine k Ruški koči in nadalje v Ruše.

19. 2. Iz Guštanja na Urško. Ker pa je začelo deževati in snežiti, smo se vrnili do Ruš ter odšli k Ruški koči in v snežnem metežu čez Mariborsko kočo v Maribor. (Glej Pl. Vestnik XXII., str. 71).

26. 2. Iz Maribora po lepo zmrzlem snegu k Mariborski koči in nazaj v Maribor.

5. 3. Popoldanski izlet v lepem solnčnem vremenu k Sv. Urbanu na Kozjaku.

12. 3. in 19. 3. Skozi zimski gozd k Mariborski koči in nazaj v Maribor.

25. 3. Iz Maribora, kljub slabemu vremenu, odšli preko strelišča, mimo Habakuka, kjer je jelo snežiti, do Mariborske kočice. Ker je snežilo naprej, smo se vrnili čez Pekre v Maribor.

15. 4. Gdč. Hlačnik, gg. Radko in Hudopiš so se pripeljali v Maribor, da gremo na Pohorje. Popoldne smo se odpravili čez Reiserjevo posestvo k Sv. Bolfenku. Medpotoma še mnogo snega, lep pogled na kresove. Nadaljevali k Mariborski koči, kjer prenočili in zjutraj k slapu Framščice, nadalje naravnost skozi gozd proti Ruški koči. Isto popoldne smo nadaljevali k Šumiku, večkrat nad pol metra snega. Vsled tega se naj tudi aprila še ne hodi brez krpelj v hribe. Krasen pogled na Šumik in slapove ter skakalce. Vrnili se v Ruško kočo, kjer prenočili, a drugi dan šli na Žigertov stolp in se vračali mimo Moma v Št. Martin in nadalje v Slovensko Bistrico.

23. 4. Iz Maribora pri najlepšem vremenu mimo strelišča in nato naravnost skozi gozd, brez steze, do Sv. Bolfenka, od tam po južni poti k Mariborski in nadalje Ruški koči. Popoldne je začelo snežiti ter zapal sneg do Ovčje Ravne.

7. 5. Otvoritev Čandrove kočice poleg Ruške kočice pri Sv. Arehu. Najlepše vreme, velikanska udeležba vseh slojev.

14. 5. Med vožnjo v Falu začelo deževati, a ker sva imela z gospodarjem kočice na Klopnem vrhu brašno za kočico, sva šla po malem oddihu naprej. Ko dospava do Štefana, padajo prve snežinke. Pri koči že precej snega. Od Klopnega vrha sva bredla do Beigota „do sedala“ sneg, od tam malo bolje, a v zametih je bila huda. Pri Ruški koči do 20 cm snega.

21. 5. Do Zidanega Mosta in od tam krenili na Kum. Na vrhu cerkveno slavlje, polno ljudstva. Razgled precej lep. Povratek zopet na Zidani Most.

25. 5. Sv. Urban. Krasen razgled pri najlepšem vremenu.

4. 6. Propagandni izlet Skalašev na Pohorje. Iz Maribora čez Habakuka, južna pot, Mariborska kočica, slap Framščice, Razglednik. Drugi dan Ruška kočica, čez Reber in po novo markirani poti k Velikemu Šumiku, Malemu Skoku in čez Staro Glažuto na Klopni vrh k otvoritvi Kočice na Klopnem vrhu. Od tam čez Bergauerja v Falu, kjer so si nekateri ogledali elektrarno, z vlakom nazaj.

11. 6. Iz Maribora do Bistrice ob kor. žel potem po nemarkirani poti čez robove k Sv. Arehu in nazaj v Ruše.

16. 7. Z gospodičnima Darinko, Lidijo in bratom z večernim vlakom do Guštajna in po noči na Urško. Krasna noč, lepi pogledi na okoliško gorovje. Zjutraj smo prispeli do kočice in vrh. Žal, malenkosten razgled. Vrnili smo se na Slovenjgradec. Pot sicer dolga, priporočljiva, osobito če bo nanovo markirana.

28. 6. Ob polnoči odpeljal v Ljubljano, od tam nadaljeval z gdč. Darinko in Lidijo kljub prazniku šele ob 5. uri do Žirovnice, preko Valvazorjeve kočice v Prešernovo kočico, kjer smo ostali čez noč. Drugo jutro v gosti megli čez Vajnaš, mimo Medjidskega sedla na Kočno, sedlo Kočna in na Spodnjo kočico na Golici. Od tam do Kadilnikove kočice in potem čez Jekel, Klek na sedlo Rožica, odkoder smo se vrnili v Hrušico in iz Jesenic s vlakom domov. V megli težka hoja, osobito ker je markacija skrajno pomanjkljiva in manjkajo kazipotne table. (Plan. Vestnik XXII., str. 185).

1. 7. S popoldanskim vlakom odpeljala se nas je večja družba do Guštajna, odkoder smo šli na Urško. Drugo jutro smo uživali najkrasnejši razgled na Sav. Alpe. Triglavsko pogorje, Karavanke, Celjsko in Mozirsko pogorje, Veliki Klek, Pohorje i. dr. Ogleдали smo si stare zvonove, ki so tudi preko vojske ostali na vrhu. Najmanjši je iz leta 1588. a druga dva iz leta 1705. Glasove imajo srebrno čiste.

8. 7. Čez Bergauerja na Klopni vrh, tu prenočili, a drugi dan krenili čez Pesek, Planinko, Ribniško sedlo, Ribniško jezero, Črni vrh, Veliko Kopo, Sv. Bolfenk v Vuhred. S Klopne vrha rabili do Vuhreda 11 ur. Krasen razgled s Planinke na Urško, Savinjske Alpe, Triglav in druge.

15. 7. Z gdč. Lidijo iz Kamnika na Veliko Planino (nočila), Konja, Korošico (nočila), Ojstrica, Škarje, Grlo, Okrešelj (nočila), Turski Žleb, Skuta, Legarje, Kokrsko sedlo (nočila), Grintavec, Mlinarsko sedlo, Češka kočica (nočila), Žrelo, Savinjsko sedlo, Okrešelj (nočila), Kamniško sedlo, Planjava, Korošica (nočila), Kocbekova kočica, Presedljaj, Kamniška Bistrica in domov. (Plan. Vest. XXIII., str. 4.)

29. 7. Na Urško goro in nazaj.

6. 8. K Ruški koči in nazaj.

12. 8. Iz Fale na Klopni vrh, Beigota in čez Reber k Ruški koči, odkoder sem se vrnil na Ruše.

19. 8. Še enkrat na Urško.

56. 8. Čez Habakuka, Sv. Bolfenk, Razglednik k Ruški koči in v Ruše.

2. 9. Z gdč. Anico, Nato in gdč. sestro šli na Klopni vrh, kjer prenočili. Zgodaj zjutraj čez Pesek, Ostruhovo žago, na Planinko. Jutro je še nekako kazalo, a na Planinki je bilo že vse obzorje zavito v temne oblake. Jel sem se poditi, ker sem se bal, da nas prehitro ujame ploha. Ko dospemo do Ribniškega jezera, se je malo zjasnilo. Nenadno pridrvi močan veter ter prinese s seboj deževne oblake. Urno smo obračali naše krače proti Ribnici, a vendar nas je pohleven dežek sredi pota zalotil ter nas spremljal do postaje Brezno.

8. 9. V Ljubljano. Slabo vreme, a vseeno se odpeljem v Kamnik. Imel tovariša iz Maribora, Prideva do Bele, začne pršiti, blagodejen pršiči dežek naju pozdravlja. Proti Presedljaju se je malo popravilo, zato na Konja. Nazaj na Presedljaj in na Korošico. Ponoči lilo skozi streho, drugo jutro močno snežilo. V snežnem metežu ni hoditi, zato sklenem iti žez Škarje in Klemenškovo planino v Piskernikovo zavetišče. Moj tovariš se je spuntal in šel na Ojstrico. Težka je bila hoja, ker markacija vsa v snegu, pa — dober nos pomaga. Pod Planinščico spremeni se snežni metež v dež. Od tam s tremi gosp. iz Celja z vozom do Mozirja in domov.

18. 8., 23. 9. in 30. 9. bil na Urški, imel lep razgled.

7. 10. Še enkrat iz Fale na Klopni vrh ter čez Ribniško jezero v Ribnico. Zopet je deževalo.

14. 10. Na Urško. Že v sedlu ležal sneg, ki je bil proti vrhu debelejši. Držal pa je kolikor toliko. Proti vrhu huda burja, tako da je ugasnila svetilka in ni bilo mogoče jo zopet vžigati. Težko šel naprej, pri kapelici srečno našel stopinje, nakar šel naravnost od mežnarije do kočice. Ta je bila sicer še oskrbovana, a oskrbnica je šla vsled snega v dolino. K sreči sem imel ključ s seboj. Prenočil, a ker nisem imel jestvin, sem se moral vrniti. Megla neprodurna, zato po istih stopinjah zopet nazaj.

22. 10. Mariborska kočica in nazaj.

29. 10. Vkljub dežju se odpeljal do postaje Breg, odkoder šla v prijetnem pršenju na Lisco in se nato vrnila v Razbor in čez Breg nazaj domov.

5. 11. Iz Ruš k Ruški kočici. Mnogo snega je že ležalo. Od tam nadaljevala po celem snegu brez krpelj na Žigerta in naprej čez Vranjeka, Romastnika, Moma k Mariborski kočici in v Maribor. Jako lepa tura, markacije ni, in še ta, ki vodi od Moma proti Mariborski kočici, je precej slaba. V splošnem pot jako romantična.

11. 11. Zopet k Ruški kočici.

19. 11. Iz Fale k Sv. Duhu na Ostrem vrhu in nazaj v Falo.

2. 12. Strelišče — Mariborska kočica — Ruška kočica — Ruše.

8. 12. V hudi burji pop. k Sv. Urbanu in nazaj.

10. 12. Peljal sem se z vlakom do Brezna-Ribnice, odtod v Ribnico. Tu z najtežjo muko našla prenočišče. Ob 6. uri zjutraj odšla, seveda v snegu, proti Pohorju. Vzela sva kratkomalo pot v hrib in srečno dospela do takoimovane „Cerkvice“, kjer je bil prostor za plan. kočico, kajti oddaljen je le nekaj minut od Ribniškega jezera, kamor sva dospela ob 8. uri zjutraj. Vsled burje in tričetrtmeterskega snega sva šla skoraj brez markacije do Planinke. Tu ni bilo mogoče naprej, ker so bile vse markacije pod snegom. Po triurnem mukepolnem iskanju po mehkelem snegu (brez krpelj), ko se je vsak korak pogrezal, našla šele ob pol 13. uri markacijo. Nadaljevala sva čez Koritno do Ostrugove žage, kamor sva dospela ob pol 2 uri. Na Pesku bila ob 2. uri, a na Klopnem vrhu ob 4. uri. Jako utrudljiva tura, ker nisva vsled mraza nikjer počivala in nič jedla. Po polurnem počitku sva nadaljevala v temi vsled z ledom prevlečenih cest po njivah ter dospela ob pol 20. uri na Falo.

31. 12. Silvestrov večer pri Ruški kočici.

B. Rotter.

Kotiček.

Svatba na Kredarici! Da se dobita dva skupaj, ki se hočeta vzeti, to se vidi vsak dan; da pa soglašata on in ona v tem, da se mora to zgoditi le v kapelici Device Marije na Kredarici, to je nekaj čisto drugega. Že 25 let in čez stoji kapelica na Kredarici; toda ponedeljek 20. avgusta t. l. je bilo šele tretjič, da sta bila ženin in nevesta samoposebi umevnega istega mnenja: nikjer drugod ne stopiva v zakon kakor v planinskem raj! To mnenje je zastopala gdč. Poldka Miklavčič, uradnica pri Slavenski banki v Ljubljani, isto je mislil tudi gosp. Janko Gruden, prokurist Slavenske banke na Dunaju, ona doma iz Kanala, on iz Idrije. Našla in vzljubila sta se v istih prostorih, spoznavala se vedno bolj na planinskih potih in sklenila, da hočeta skupaj skozi življenje. Pričetek zakonske zveze pa bodi v kapelici Device Marije na Kredarici! — Svate dobiti ni bilo težko; nevesta ja kmalu našla tudi duhovnika, ki bi zakonsko zvezo tam gori blagoslovil. V „Plan. Vest.“ je čitala vabilo „Aljaževega kluba“ in si je mislila: načelnik dr. Jos. Srebrnič je bil moj učitelj na trgovski šoli pri Notredamah v Gorici — on bo! Tako je tudi bilo. —

Že na predvečer, v nedeljo dne 19. avgusta, je bilo krasno: morje smo gledali kakor na dlani in Istro in Goriško ravan s Sočo do izliva Brda, in Sv. Goro, vsaka hiša po Gorenjski je v žarkih zahajajočega solnca blestela in vsa Ljubljana, kolikor je ni Rožnik zakrival, in vsa sela do Hmelniške graščine in potem Koroška . . . Sedeli smo v Aljaževem kotu: 11 nas je bilo in v petju smo zaročencema vse dobro želeli k jutrišnjemu dnevju. — Nevesta je dobila venček iz planik. Katera se mora s takim ponašati? Gospa Ravnikova, načelnika „Skale“, ga je spletla in ga ji v lase pripela, da jo je krasil kakor krasi diadem kraljic. Gdčne Tončka, Minka in Karla pa so iz cvetja planin pripravile najlepše šopke svatom in sebi. Svatovski sprevod — da bi ga videli! V petju in ukanju je šel krog Triglavskega Doma; vse, kar je takrat v Domu živega bilo, je bilo v sprevodu: okoli 40 oseb. Potem je prišel poročni govor, nalašč za planinca in planinko, ki hočeta kot sv. maša in žena korakati pota skozi življenje; potem obljuba zvestobe in blagoslov, sv. maša, petje med sv. mašo, po maši pa zahvalna pesem in ukanje, da je šlo v stene Triglava in njegov ledenik in doli na Velo Polje in v Krmo. Planine naj vedo da nimajo svatov v svoji sredi vsak dan! — Ob treh popoldne smo šli na ženitovanjsko potovanje. Takega planine niso še videli! Vse, celo mrtvo skalovje je takrat kipel veselja in šegavosti in poštene porednosti. Aleksandrov Dom je bila prva postaja. Do Doliča sta šla načelnik „Skale“ in njegova gospa — vsem nikoli več zaben svatovski par — tako so ju vlekli sorodnosti dogodka za tovariši svati, in še dalje bi šla, da ju nujni posli niso primorali v steno na levo v Velo Polje. Dolgo so se še vili pozdravi slovesa k njima nazaj. Ženitovanjska pot pa je šla v Hribarce in skozi meglo v višinah doli k jezerom. Luna je sijala. Kako je bilo vse to sorodno, luna in svatovska družba z ženinom in nevesto v svoji sredi! — Koča pri jezerih je bila že polna. Zgodilo pa se je veliko čudo, da je bilo vse čisto v redu, da svatje pirujejo in pevajo — celo v 11. in 12. uro. Seveda, to mora biti — so rekli, svatba v planinah ni vsak dan. — Naslednje jutro je šla vsa družba gor v skalovje Tičarce; s šopki plemenitih planinskih cvetk je prišla nazaj. Na Komarči je zopet postala. Krasna postaja! Pri Zlatorogu je bilo slovo. Bolj težko je bilo. Ženin in nevesta sta ostala v planinskem rajju. Iz srca so jima ga svatje voščili do konca dni! Dr. J. S.

Obzor.

Poroke na Triglavu so bile doslej štiri:

- a) Leta 1900, 11. 9.: Ivan Korenčan, trgovec iz Ljubljane z Jelico, roj. Horvat; poročil Jakob Aljaž.
- b) Leta 1922, 12. 7.: prof. Ivan Ravnik iz Ljubljane z Ljudmilo, roj. Mrzlikar; poročil Janko Mlakar.
- c) Leta 1923, 28. 9.: bančni uradnik Janko Gruden z Leopoldino Miklavčič; poročil prof. dr. Jos. Srebrnič.
- d) Leta 1923, 12. 9.: trgovec iz Maribora Franc Majer z Emilijo Škrjanec; poročil Franc Pečarič, kaplan na Dovjem.

Vsi trije so bili pooblaščenji od pristojnega župnika Aljaža.

† Albert Derganc. Dne 26. septembra t. l. je nenadoma preminul ustanovni član S. P. D., g. Albert Derganc. — Vest o njegovi smrti je presenetila planince, ki so poznali tega idealnega ljubitelja prirode. Če ne dalje, pa vsaj na Šmarno goro je pohitel mladane vsako nedeljo, nabral šopek cvetlic, ki je ž njimi že pri obedu raz-

veselil svojce; popoldne si že zopet naletel nanj kje na Posavju, dasi ga je ovirala hoja. Zmagoval pa je tudi še daljše izlete. Veselega obraza je še nedavno pripovedoval, da se je o priliki planinske veselice pri „Zlatorogu“ (15. avg. t. l.) kopal v Triglavskem Črnem jezeru nad Komarčo. „Ej, da bi lažje hodil, šel bi dalje, do kočice pri Sedmerih jezerih. A še pojdem, če Bog dá!“ Želja se mu, žal, ni izpolnila; podlegel je operaciji (na kili) in umrl, star 61 let.

Malo je planincev, ki bi v enaki starosti pohitevali v planine in si tam nabirali planinskega cvetja. Nobene pomladi ni zamudil Jurjeve nedelje, da bi ne prinesel z izleta olivno — zelene bukovve vejice. Itak veselega značaja, je prav oživel šele v prosti naravi; prirodo, planinstvo, planinska zavetišča je poveščeval celo v vezani besedi s

preprostimi pesmicami; a v njih je opeval dosledno vsak svoj izlet. Ob otvoritvi Kredarice je kot prvi vpisal v spominsko knjigo sledeče verze;

„Danes kočico ti otvarjaš,
hribolazec sam, Slovan!
Mili Bog te blagoslovi,
srečna bila noč in dan!“

Ob otvoritvi je bil navzoč tudi naš pesnik Aškerc; pohvalil je te verze, seznanil se je z Dergancem in je odslej zahajal vedno le v Dergančevo brivnico. Aškercčeva pohvala ga je spodbudila, da nadaljuje take pesmi prigodnice. Ko je bil letos pokojnik koncem poletja zadnjikrat v Kamniški Bistrici, kamor je v sapi prihitel pred nevihto, je hitro zapisal v spominsko knjigo: „Ti kočica bodi naše zavetišče, kadar nas strela, grom obišče!“ Tako je kazal svoje navdušenje za prirodo, za planinstvo, a tudi za naravo S. P. D.

„Na stare dni si bom sezidal hišico na Gradu, odkoder bom gledal planine ob solčnem vzhodu in zahodu, ko ne bom več mogel hoditi!“ je govoril svojem . . . Ni mu bilo to usojeno. Pokopali smo ga prerano, značajnega moža, našega planinskega prijatelja. Slov. Plan. Društvo, ga ne bo pozabilo.

Čast njegovemu spominu!

F. L.

Male vesti izpod Triglava. Letos je meseca septembra med Staničevo kočo in Triglavom velik ledenik, kjer je bilo sicer le snežišče. Toplo solnce podnevi sneg staja, mraz ponoči napravi ledenik; treba je cepina.

Zgornja pot od Staničeve kočice na Kredarico čez Rež je letos na enem mestu postala nevarna, ker je ozka in žica izstrgane iz stene. Treba je pot popraviti.

Dve vrvi pri Aljaževem stolpu ste pretrgani. Naročil sem (Aljaž) vodniku Koširju, da konce skup zveže; sicer bi znal plaz proti Vratom stolp s seboj vzeti. Veter iz Trente nanesa gori snega 5 do 6 metrov.

Letos je bilo na Kredarici 44 maš. Dne 12. sept. je gori zopet maševal prof. Dr. Jos. Srebrnič, ki je šel od Nomenja iz Bohinja na Gorjuše in po novi poti na Kredarico, v družbi s stavbenikom Ogrinom in gosp. Verbičem. (Gl. str. 181.)

V Vratih in na Triglavu je bilo letos še bolj živahno ko lani. Več Dovških dijakov in akademikov je šlo po Bambergovi poti na Triglav. Sliši se, da so turisti sploh zadovoljni s postrežbo in cenami v planinskih kočah (v Trigl. pogorji in v Vratih). Na dan poroke 12. sept. 1923 je bila veeverica vrh Triglava, kjer je hodila okoli. Redka prikazen!

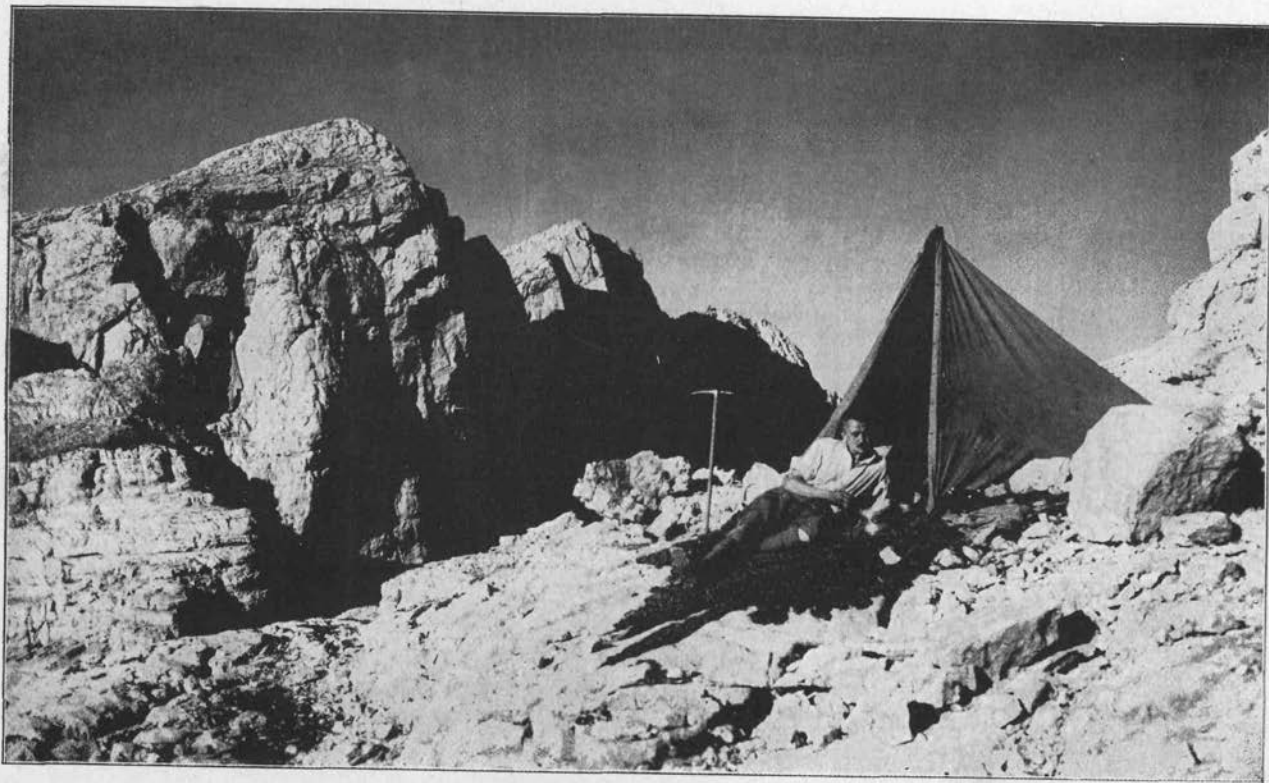
J. Aljaž.

Naše slike. Bivak pod Razorjem — Planja (2453 m). „Jaz sem gore sin, bivam vrh planin.“ To velja za planinca, ki si je postavil šotor ob usedlini, kjer prehaja Razor v svoje južno predgorje. Prvi je vrh Planja (2453 m), ki je dobro izražena na sliki. Proti Koritom (Trenti) je kar navpik odsekana. Zanimiva je, ker je skozi njo proti vrhu veliko naravno okno. Kjer je postavljen šotor, je prehod iz Vršiča čez Razor in potem v Vrata ali Trento.

Planinski koledar, IX. letnik, za leto 1924. Uredil Franc Kocbek, založil Br. Rotter. Cena 12 Din, po pošti (priporočeno) 15 Din. — Naročuje se edino pri založniku, v Mariboru, Krekova 5. — Izza lanskega leta kaže ta zvesti, lični spremljevalec planincev zopet lep napredek, ki jasno izpričuje vestnost, prizadevnost in požrtvovalnost urednika in založnika. Tisočine podrobnosti, ki so planincu potrebne, so tu zbrane na malem prostoru, začetniku v pouk, izkušencu v spomin in opomin. Izmed novih prispevkov omenjamo zelo umestne „zdravstvene nasvete turistom“ (dr. Tičar) ter organizacijo Hrv. plan. društva. Dobrodošel je „seznam planinskih koč v Sloveniji“ in jako pomnožen je zaslužni „seznam slovenskih gora“. — Male popravke bo poročevalec prijavil neposredno izdajateljema. — Knjižica se sama priporoča. Dr. J. T.

Vsebina: Jakob Aljaž. Oris mojega življenja (str. 161). Dr. Jos. C. Oblak. Tam, kjer se večer žari . . . (str. 164). Dr. Milko Hrašovec. Iz Celja v jugovzhodne Albanske Alpe (str. 167). Ivan Kogovšek. O imenoslovju v Bohinju (str. 176). Čez hrib in dol (str. 178). Kotiček. Svatba na Kredarici (str. 181). Obzor: Poroke na Triglavu. † Albert Derganc (str. 182). Male vesti izpod Triglava. Planinski koledar. (str. 184.) Naše slike: Bivak pod Razorjem (str. 184); Albert Derganc (v tekstu str. 183.)

Urednik **dr. Josip Tominšek** v Mariboru. — Izdaja in zalaga Slovensko Planinsko Društvo v Ljubljani (Osrednji odbor). — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani.

Bivak pod Razorjem — Planja (2453 m)

Fot. dr. Stanko Tomišek